

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Ex perfectione Dei cognoscentis conclusionis eiusdem reliquæ
probationes.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

obiectū in medio formali physico alias cognoscendū præfens pro aliquo statu, & apertum supponitur, nec medium formale in quo cognoscendum est, est in se, & cognitione diuina prius: quocirca, etsi demus Deum quod nullo posterius est, primumque, & primum, atque adequatum specificatum suæ cognitionis in alio tanquam in medio formali physico cognosci à se non posse: ac similiter creata possibilia quæ suæ intrinsecæ possibilitatis nullum principium habent, non posse in medio physico formali cognosci: aut de futuris creatis, siue conditionatè, siue absolutè, præsertim naturalibus, nihil probat: quia pro eo priori quo eorum principia, siue in hypothesi, siue absolute sunt, & à Deo cognoscuntur, nec futurorum conditionata, vel absoluta præsentia adeit, neque eorum visio, quæ vim motuum intentionalem, eorumque motionem ad assensum illorum futuritioni alterutri, quem inducunt, præstandum pro illo priori impediunt.

7. Laudo subtilitatem obiectionis; qua tamen à ratione hac secunda non retrahit: etenim ut obiectio ipsa supponit, nec futurum alterutro modo pro illo priori sui principij, siue in hypothesi siue absolute positi existit, esse futurum, siue conditionatè, siue absolute, ac subiectè, nec à Deo cognoscitur vilo modo, etsi demus cognosci medium formale, & determinatiuum de se ad futurum alterutro modo cognoscendum expectandum, igitur necessario est posterius signum futuritionis alterutrius, ex suo principio posterioritate naturæ obiecto illi aduenire, ut existens, seu futurum in se præsentialiter à Deo cognoscatur: ecce tunc, motio intentionalis mediij formalis de se motui ad assensum de futuritione obiecti, non in aperto positi, & clare visi, illius præsentiam apertamque propositionem, & visionem claram incurrit, quæ eius motum intentionalis vis sufflaminetur, atque eius exercitium, & motio impediatur.

8. Instabis secundo: Etsi pro illo priori sui principij non existat futurum executiue & in se extra suas causas, tamen cum Dei decretum executiuium necessarium principium futuri creati sit, atque Dei intentio efficax, etsi necessarium futuri principium non sit; aut principium eius absolute esse potest: ac proinde in illis tanquam in causa, siue causaliter siue decretaliter, siue, ut dicitur vulgo intentionaliter, vel in intentione, pro illo priori possunt esse futura, & videri in eis, tanquam in medio ante signum, & posterius illud naturæ, quo præsentialiter executiue extra suas causas, & in se sunt futura, & vno eorum clara, qua vis principiorum motiua, eiusque exercitium & motio impediatur. Minus habet roborem, quam æquiuocationis, & verborum, instantiæ huius doctrina: quam pessimè semper odi, sicut & reliquas, quæ nihil præter verba habent; etsi videam ipsam multis Dominicanis Thomistis, nostrisque non paucis adeo placere, ut iudicent ei grauissimas Theologiæ veritates, non alias ipsorum iudicio componendas, imponent debere.

9. Ad rem nunc respondeo: futurum, seu faciendum in causis suis, etiam diuino decreto, nihil aliud esse quam causas ipsas futuri, seu faciendi: quo pacto S. Thom. frequentissimè vltra à nobis ex ipso data quæsiuone, creata omnia, & creanda, quatenus in prima causa Deo sunt, Deum ipsum esse docet edoctus scilicet a Ioanne illis verbis capitis 1. sui Evangelij: *quod factum est in ipso vita erat*, & à Patribus, & commentariis ad eum locum de hoc sensu concordibus: illa ergo futurio rerum intentionalis siue in intentione, nihil aliud, quam Dei efficax intentio de rei futuritione, ac præterea de rei futuritione nihil: quousque res pro sua duratione extra causas, in se, & executiue ponantur, ut posterius natura, per executiuium decretum vi efficacis illius intentionis apponetur, quibus instantiæ nebula, seu nimbus totus euauit, ut patet.

CERTAMEN III.

Ex perfectione Dei cognoscentis, conclusionis eiusdem reliquæ probationes.

1. **S**it tertia Conclusionis eiusdem probatio è Scientiæ, & mentis diuinæ perfectione petita: quia perfectio- nis, mentis, & Scientiæ diuinæ titulo cognitio abstractiua formaliter Deo repugnat; atqui omnis cognitio alicuius in alio, tanquam in medio, formali est formaliter abstractiua illius obiecti cognitio: ergo omnis cognitio alicuius in alio, tanquam in medio, formali Deo repugnat. Minor, quam negari, distinguere, posse, video in doctrina aduersariorum, probatur: quia quæcumque cognitio non est formalis, seu formaliter intuitio obiecti, est formaliter abstractiua cognitio obiecti: atqui omnis cognitio obiecti in alio tanquam in medio formali, non est formaliter, seu formalis obiecti intuitio, ergo omnis cognitio obiecti in alio, tanquam in medio formali est abstractiua cognitio. Confirmatur ac probatur simul maior: quia Theologi in præsentiarum cognitionis abstractiue nomine, non eam solum cognitionem intelligunt, quæ in obiecto per alterius species habetur, illudque alterius ad instar representat: neque enim Deum ita in alio, tanquam in medio, aliud cognoscere posse vllus somniatur, nedum asserit, dubioque dignum censuit: ergo eam etiam abstractiuam cognitionem ad præsens vocant, quæ quouis modo formaliter, seu formalis intuitio obiecti non est. Minor verò postremi Syllogismi suadet: quia formalis intuitio obiecti formaliter dicit cognitionem obiecti in se: quod contradicit cognitioni obiecti in alio, tanquam in medio formali seu motui obiectiui intentionalis ad eius cognitionem.

2. Negabis tamen absolute minorem primi syllogismi, & similiter probationem eius veramque, etsi enim cognitio alicuius in alio, tanquam in medio, formali, vniuersim intuitio obiecti in medio illo cogniti, eo præcise, non sit: quare in conceptu generico cognitionis obiecti in alio, tanquam in medio formali, intuitionis obiecti formalis ratio non claudatur, non tamen excluditur, sed ab eo præscinditur, ac subinde cum eo conceptus differentialis in eandem cognitionem confluere, atque in Diuinam sanè cognitionem obiecti in alio, tanquam in medio formali, vtrumque conceptum influere facile ostenditur. Primò: quia, ut in prima eius minoris probatione nostra dicebatur, nemo aduersariorum etiam somniatur (nedum serio dubitavit, vel asseruit) diuinam obiecti in alio, tanquam in medio, cognitionem, obiectum illud per species alienas, atque alterius ad instar representantes sed solum eo medio formali intentionaliter motum, & deductum in obiectum tandem ipsum secundum entitatem, & essentiam suam (pro statu, in quo ex ea mediij intentionalis motione cognoscitur) Deum venire: quare & cognitione illa obiectum, ut in se est, representare, & quod ipsum est, illud intuitiue videre: id quod, ut in simili respondebant quæst. 1. cert. 1. num. 5. prouenit ex perfectione summa cognoscentis, respectu cuius ad intuitionem obiecti, ut in se est, medium formale motuum de se est, de factoque mouet, etsi ad solam abstractiuam obiecti cognitionem motuum sit respectu imperfectioris cognoscentis: vis siquidem motiua intentionalis notæ æqua respectu omnium potentiaram, & cognoscentium est, sed perfectiorum respectu maior: respectu verò imperfectiorum minor, ut ex se, & experientia clare deprehenditur.

3. Contra verò primò: quia, ut locò citato arguebam à num. 6. tota vis intentionalis mediij formalis, quæ talis, ad alterius in ipso cognitionem respectu cuiuscumque, etiam summe perfecti intellectus, & cognoscentis est vis motiua ad cognitionem alterius in alio, siue, ut est in alio, non autem in se, siue ut est in se: ergo motiua vis intentionalis mediij formalis nequit ducere etiam perfectissimum intellectum, & cognoscentem ad cognitionem obiecti in se, & secundum se, ac subinde, neque ad

objecti intuitionem: quare motio medijs formalis, etiam respectu perfectissimi intellectus, & cognoscens ad intuitionem objecti in ipso cognoscendi nequit pertingere, sed solum ad abstractiuam cognitionem, perfectiorem quidem quo perfectior intellectus sit: ex quo patet cognitionem objecti in alio, tanquam in obiecto formali non praescindere solum ab objecti intuitionem, sed hanc esse conceptu suo potius, & prorsus excludere: quare, & in Deo, qui est suae mentis perfectione ad obiectum in se, & ut in se sunt cognoscenda, intuendaque determinatus est, omnem intuitionem eorum, ex sua perfectione, non autem ex vi medijs prouenire: inde etiam clarius repugnantia usus medijs in Deo ad alicuius cognitionem explicatur: quia, determinationi ad cognoscendum obiecta in se, & ut in se sunt potentia ad ea in alio, & ut in alio sunt cognoscenda manifestissime contradicit. Contra secundo: quia uti hac solutione dicitur, nosque supra subtili obiectioni respondebamus certam. 2. num. 7. ut obiecta in se, & secundum se pro quouis eorum statu, a Deo intuitu, ac non abstractue cognoscantur, oportet, ut pro illo constituta & consistentia supponantur: ergo, dum ita cognoscuntur vi medijs non cognoscuntur. Patet: quia vis motiua intentionalis medijs, ut exerceatur, obiecti positionem non expectat, aut supponit: quare intuitus, quae illam supponit, & spectat vi medijs formalis non est: quare ex determinatione diuinae mentis ad obiecti intuitionem in seipso, ex qua respondetur, usus medijs Deo repugnare conuincitur, id ipsum infero secundo iuxta dicta eodem numero 7. quia posito, & statuto in aperto obiecto, ac subinde clara eius visione, & intuitionem tota vis intentionalis medijs, eiusque motio, & exercitium tam in actu primo, quam in actu secundo impeditur: ergo vi eius nequit obiectum cognosci.

4. Postrema conclusionis probatio ex conceptu infinitatis simpliciter, & indiuisibiliter e genere suo per denegationem termini etiam extrinseci pendenda est contra aduersarios: in meis enim principijs non urget, ut videbimus controu. 4. de voluntate: conceptum hunc praedicatis diuinis omnibus communem explicuimus ex intuitu, & demonstrauimus controu. 1. de essentia & attributis, atque a conceptu infinitatis (si qua esse potest) creati in suo, non tamen e genere suo, & simpliciter infiniti, sed ex partibus eiusdem generis compacta penes id distingui, quod hanc terminum solum intrinsecum excludat, tunc extrinsecum generis, & specie eiusdem. Ex quo sic arguo. Scientia Dei, ubi primum est, atque esse diuina intelligitur e conceptu suo indiuisibili infinita simpliciter e genere suo per denegationem termini, etiam extrinseci, generis eiusdem, & est, & intelligitur: ergo contradicit seipso cuius Scientia diuina, quae extra id, quod in eius conceptu primo, & metaphysice adhuc indiuisibili claudatur asseratur: est ex eo principio euidens consequentia: quippe quae solum sententiam principij eius explicatius continet. Pergo. Sed cognitio, & Scientia diuina ex Deo, & cognoscens, & obiecto specificatio & primario, primo est, intelligiturque diuina, & pro tunc ita infinita simpliciter e genere suo & conceptu, etiam metaphysice indiuisibili, per denegationem termini, etiam extrinseci, ut nihil in genere diuinae Scientiae extra illum primum conceptum diuinae Scientiae, (qui proinde Omniscentiae conceptus est) sit possibile: ergo nequit esse in Deo Scientia obiecti alicuius in alio, tanquam in medio formali, ut fert nostra Conclusio.

5. Illationem hanc postremam, quae ab alijs videtur remota, sic prioribus reliquis adiungo: quia pro illo priori, quo Deum solum, ut obiectum primum terminatum, & adequatum specificatum sui diuinae Scientiae & Omniscentiae habet, medium nullum suam vim motiuam exerceat, imò nec ipsum adest, sed solum Deus, ut specificatum adequatum suae cognitionis: vel ergo pro posteriori signo, pro quo solum adest potest, mouet medium formale ad cognitionem obiecti in ipso, vel non mouet: si non mouet: ergo medium formale non est, neque suum munus exerceat, sicuti cetera obiecta, quae nullatenus media formalia sunt. Si intentionaliter mouent: Deum ad cognitionem alterius in ipso, tanquam medio: ergo ea obiecti illius Scientia in priori illo, quo seipsum Deus, ut adequatum suae Scientiae specificatum, & primum

terminatum cognoscit non est: siquidem motio intentionalis ad scientiam iam suppositam esse nequit: ergo praeter scientiam illam diuinam formalem Scientia alia diuina erit: quare neque simpliciter e genere suo, & concepta indiuisibili infinita erit per denegationem termini extrinseci, excludensque conceptum omnem Scientiae formalis diuinae, quod extra ipsam sit: quod principio illi, ex quo arguimus aperte contradicit.

6. Infero ulterius: Mouet pro posteriori medium illud formale ad cognitionem alterius in ipso: ergo hanc diuinam cognitionem (quacumque & quouis loco sit) specificat, quae est alia (est proxima data affinis) probatio: ergo Deus, qui in se directe tendit, ac fit, ut in obiectum primum terminatum, & specificatum adequatum, adequatum specificatum non est, quod repugnantiam inuoluit: siquidem postrema consequentia pars prima eiusdem a nobis, & fere potiori, ac profundiori Theologorum patre statuta contradicit. Secunda vero consequentia certo deducitur ex prima: quam sic proba: quia est obiectum pure terminatum Scientiam sui specificare non oportet, ut ex dictis de diuinae Scientiae specificatio, atque illius ad obiecta reliqua pure terminata, & materialia extensione constat: aut obiectum motiuum intentionale, ac tale munus exerceat, & mouens ad cognitionem alicuius (ut exerceat, mouereque debet medium quodvis formale, quae tale) est obiectum formale, & ratio, sub qua cognitionis illius est de ratione obiecti formalis, & rationis sub qua quis mouetur ad cognitionem est specificare cognitionem ad quam obiectum formale, & ratio sub qua mouens est ut etiam aduersarij Theologi supponunt: ergo, si medium formale suum munus exerceat, atque intentionaliter mouet ad alterius cognitionem in ipso, eam formaliter, & vere specificat, ut primo inferabamus.

7. Quod virique rationi de infinitate simpliciter e genere, & conceptu suo indiuisibili, & de adequato specificatio tentari effugium poterat, nempe in illo priori, quo se solum Deus cognoscere intelligitur, hanc etiam representationem obiectorum in alijs tanquam medijs formalibus aditae: (quemadmodum & obiectorum reliquorum materialium aditae dicimus) ex proxima & postrema ratione praecipuum est sicuti quait. 1. certam. 1. praecipuum ubi num. 6. satis apparentem rationem propoluimus, & deinceps discimus. Mitto aliam probationem ex eo, quod si Deus aliquid in alio tanquam in medio cognoscat eius de omnibus, & singulis obiectis suis aequae euidens, & certitudinis esse nequeat: id quod, & contra omnes Theologos est, & diuinae cognitionis perfectioni repugnans. Hanc rationem efformabo dispartit. 2. cert. 1. num. 7. Ex quibus omnibus huculque dictis, & assertis, de medijs diuinae cognitionis cum specificatum, tum vniuersum liquido apparet: Deum, & se, & reliqua omnia obiecta in ipsis solum, ac non in alio, tanquam in medio formali, Scientia sua penetrare, neque aliter vquam posse cognoscere: sed tamen ad disputationis exactam absolutionem restat adhuc inquirendum, ac definiendum: an ad obiectum aliquod cognoscendum verificatione aliquo eget Deus: quia de eo prolixè, & contentiose nunc a Recentioribus, nec satis dilucide, sed mediocriter ad eam decidendam mixtione, & confusione disputatur.

QVÆSTIO VI.

An Scientia diuina verificatiua ab ipsis differant obiectis?

VÆSTIO hac respectu Scientiae Dei quatenus Deum ipsum attingit non procedit: nec procederet de absolute futuris, si ea non tota antea aeternitate, sed in tempore solum, & duratione, qua de presenti sunt, Deus solum cognosceret: Dei enim, & cuiuscumque obiecti absoluta actualis, & praesens existentia, sine